

Ciutadanes i ciutadans d'avui exerceixen el seu dret a la participació

La Xarxa de projectes de participació infantil, impulsada per la Diputació de Barcelona, està integrada actualment per vint-i-set consells de nois i noies. Els primers consells van néixer l'any 97 per escoltar l'opinió, la visió i les propostes dels infants en aspectes que incideixen en les seves ciutats, viles i pobles

TEXT: Josep Colomer, tècnic d'Educació Diputació de Barcelona
FOTOS: Diputació de Barcelona

Seguint, en certa manera, el model de les comissions de treball i dels plens municipals, els consells d'infants i adolescents són òrgans estables de participació, on les noies i nois aprenen a exercir el seu dret a ser escoltats i a fer propostes.

Tant per iniciativa pròpia, com a petició de l'alcalde o alcaldessa, al llarg del curs acadèmic analitzen i debaten temes, per tal de millorar la realitat dels seu poble, vila o ciutat.

Però, a més a més, darrera els consells hi ha un projecte educatiu sobre el funcionament de la democràcia i de sensibilització i difusió dels drets dels infants, especialment, del dret a la participació.

Cada consell és autònom i, per tant, cadascun té les seves particularitats. Tanmateix, tots comparteixen un marc comú.

Tenen caràcter municipal i, majoritàriament, estan formats per noies i nois que cursen 5è i 6è de primària. Les conselleres i consellers han estat escollits, en la majoria dels casos, per les seves companyes i companys de l'escola, i, en alguns municipis, a més a més, també ho poden ser en els centres d'educació no formal que participin en el projecte: esplais, escoles de música, clubs espor-

El Consell d'Infants de Caldes de Montbui va compartir taula rodona amb un Consell de Joves d'Alemanya en una Jornada organitzada per Save the Children (2011)

tius... Es reuneixen amb regularitat al llarg del curs, generalment un o dos cops al mes.

Tots els consells compten amb el compromís d'alcaldia de garantir el seu funcionament i el de presidir, tant la constitució del consell –que sol coincidir amb les primeres setmanes de curs– com el darrer ple del consell –cap a final de curs– on l'alcalde o alcaldessa fa el retorn argumentat a les propostes del Consell.

Els consells d'infants i adolescents i altres projectes de participació infantil han comptat, des de l'any 1997, amb el suport de l'Àrea d'Educació de la Diputa-

ció de Barcelona. Aquests consells van néixer amb la intenció de donar la paraula a infants i joves, perquè aportin la seva visió i les seves propostes en aspectes que incideixen en les seves ciutats, viles i pobles.

Per tal de sumar sinergies, el treball en xarxa és clau. L'any 2008 es va constituir, amb el suport de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona, una xarxa de municipis, la Xarxa de Projectes de Participació Infantil, integrada, actualment, per vint-i-set consells locals, liderats pels seus ajuntaments, i un territorial, en procés d'adhesió, liderat per un consell comarcal, que agrupa 11 municipis

més, que comparteixen, sota maneres diversificades de fer, determinats principis, criteris i objectius.

Quan es promouen processos de participació de noies i nois als nostres pobles i ciutats s'està fent una tasca educativa que té, com a finalitat, formar en els valors i els principis de la democràcia. Quan la institució promotora d'aquesta participació és l'ajuntament, a la dimensió educativa del procés participatiu s'hi adhereix una dimensió transformadora de la ciutat o poble. Així, quant els infants participen en la construcció del municipi, aquest canvia, es transforma, es fa més democràtic, humà, accessible, acollidor i amable. Es per això que, des de l'inici, aquests projectes – que es van inspirar en les idees desenvolupades per Francesco Tonucci a *La Ciutat dels Infants*– han comptat amb el màxim compromís polític dels alcaldes i alcaldesses i de les regidores i regidors que van endegar aquesta iniciativa.

El dret a la participació és un dret fonamental, però, per exercir-lo, cal també un procés d'aprenentatge. La participació –tant d'infants i joves, com d'adults– ens fa més lliures, més responsables i, alhora, més conscients de la viabilitat i de les dificultats de dur a terme nous projectes o reformes. La ciutat democràtica és una ciutat construïda per a la gent i amb la seva participació. Els consells d'infants i altres programes de participació infantil constitueixen, doncs, un potent instrument a l'abast dels infants, que els permet exercir el dret de ciutadania i implicar-se i actuar amb l'objectiu de transformar la seva pròpia ciutat o poble.

Les dinamitzadores i dinamitzadors dels consells mencionen, tot sovint, que aquest és un projecte en el qual el

Trobada Territorial de Consells d'Infants del Bages-Berguedà a Sallent (2010)

procés que se segueix és tan o més important que el producte final, i que aquest procés contribueix a fer créixer els infants com a persones. Per tant, és un projecte que incideix en la construcció de valors, sota l'ampli paraigua de la participació, amb la intencionalitat de fomentar el desenvolupament integral de nenes i nens.

Una fita important d'aquest procés són les Trobades de Consells d'Infants i Adolescents -de les que ja n'han tingut lloc tres, una en cadascuna de les tres darreres legislatures-, ja que permet el coneixement mutu entre infants de diferents realitats socials i culturals que, alhora, participen d'un projecte comú. És una ocasió per conèixer i compartir el que els uneix i el que els diferencia.

A partir de la bona valoració que en feien les conselleres i consellers d'aquestes trobades, l'any 2010 es va iniciar un nou format, per tal de complementar les trobades que tenen lloc cada quatre anys: les Trobades Territorials.

De moment s'han dut a terme les primeres Trobades Territorials als municipis de Tona i de Sallent, amb el suport de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona.

Aquestes trobades cerquen millorar, tot treballant amb grups reduïts, dos aspectes clau per a que les noies i nois puguin fer una bona tasca en els consells d'infants i adolescents dels seus municipis.

D'una banda, les habilitats comunicatives dels consellers i les conselleres, tant pel que fa a la relació amb les noies i nois de la seva edat, com amb la ciutadania en general i les institucions dels seus municipis. Mitjançant tallers, a càrrec de professionals dels mitjans de comunicació, van fer pràctiques en els

Organitzant-se pel treball de grup a la Trobada de la Xarxa de Projectes de Participació Infantil a Barcelona (2009)

següents àmbits: ràdio, televisió, premsa escrita i digital.

D'altra banda, el coneixement mutu, tot aprofitant la proximitat territorial, que pot facilitar les relacions personals entre les noies i nois participants i experiències compartides entre consells.

La Trobada Territorial a Tona (dissabte 2 d'octubre de 2010) va estar organitzada amb la col·laboració dels Consells d'Infants dels ajuntaments de La Garriga, Granollers, Rubí, Santa Perpètua de Mogoda i Tona.

La Trobada Territorial a Sallent (dissabte 23 d'octubre de 2010) va estar organitzada amb la col·laboració dels Consells d'Infants dels ajuntaments d'Artés, Berga, Súria, Callús, Sallent i Santpedor.

Però perquè aquests projectes puguin desenvolupar tot el seu poten-

cial educatiu i, per tant, transformador, és important que estiguin emmarcats en projectes estratègics i de participació com els Projectes Educatius de Ciutat (PEC) que ordenin i planifiquin les polítiques públiques locals d'educació, des de la visió de la proximitat.

Més informació:

- Al web de la Xarxa de Projectes de Participació Infantil: www.diba.cat/web/educacio/consell/index.

- A la comunitat virtual *Compromesos amb l'educació*, un web 2.0, amb diversos nivells d'accés: obert per a públic en general o restringit a la comunitat i als grups de treball formats per responsables polítics i tècnics municipals vinculats al món de l'educació. <http://compromesosambeducacio.diba.cat>.